

CENTRUL NATIONAL PENTRU DEZVOLTARE DURABILA

Metodologie implementare AGENDA LOCALA 21-Romania

Scurt istoric - AGENDA 21

1972 - Stocholm – primele dezbateri internaționale care scot în evidență faptul că o dezvoltare pe termen lung a societății umane este posibilă numai printr-o schimbare radicală în modul de exploatare a resurselor naturale;

1980 – în “Strategia Mondială pentru Conservare” (elaborată de Uniunea Mondială pentru Conservare, Fondul Mondial pentru Viața Sălbatică și Programul Națiunilor Unite pentru Mediu) este introdus pentru prima dată termenul de “dezvoltare durabilă”, prin care dezvoltarea societății este concepută numai în condițiile conservării judicioase a resurselor naturale;

1987 – este definitivat conceptul de dezvoltare durabilă, având la baza ideea că o societate poate fi durabilă numai în condițiile în care atât sistemul natural cât și cel uman sunt într-o simbioză perfectă. Este preluat și larg mediatizat de către Raportul Comisiei Brundtland, care definește dezvoltarea durabilă ca “satisfacerea nevoilor generațiilor actuale fără a compromite posibilitatea viitoarelor generații de a-și satisface propriile nevoi”;

Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) integrează rezultatele obținute și structurează conceptul de dezvoltare durabilă ca fiind bazat pe lupta împotriva sărăciei, crearea de locuri de muncă, protecția naturii, democrație și echitate;

1992 – Rio de Janeiro - Conferința Națiunilor Unite pentru Mediu și Dezvoltare a prezentat la nivel de președinți de state și guverne (140 de țări) conceptul de dezvoltare durabilă, și un plan concret pentru punerea lui în aplicare numit “Agenda 21”. A fost, de asemenea, adoptată și “Agenda Locală 21” care să permită comunităților din întreaga lume să-și definească dezvoltarea pe termen mediu și lung. România, a fost reprezentată la cel mai înalt nivel, președintele Ion Iliescu fiind semnat al „Declarației de la Rio privind Mediul și Dezvoltarea”;

Ca urmare a conferinței, o serie de țări ca Marea Britanie, Bolivia, China, Suedia, Turcia și Bulgaria, pentru a nu nominaliza decât câteva dintre ele, au trecut la elaborarea Agendelor 21 Naționale sau a Strategiilor Naționale pentru Dezvoltare Durabilă;

Tot ca urmare a conferinței de la Rio și comunitățile locale au trecut la elaborarea propriilor planuri de dezvoltare durabilă, astfel încât în momentul de față numai în Europa sunt peste 300 de orașe care au aplicat deja Agenda Locală 21;

2002 – Johannesburg – la Conferința mondială privind “Dezvoltarea Durabilă” s-a reafirmat angajamentul universal de implementare deplină a Agendei Locale 21. România a fost, și de această dată reprezentată, la cel mai înalt nivel, de președintele țării.

Agenda Locala 21 în România

În anul 1997, la inițiativa Ministerului Afacerilor Externe și a Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare, ia ființă Centrul Național pentru Dezvoltare Durabilă (CNDD). Cu sprijinul PNUD, al Guvernului Marii Britanii și al Canadei, Centrul Național pentru Dezvoltare Durabilă (PNUD/CNDD) a coordonat elaborarea de către societatea civilă a primei versiuni a Strategiei Naționale pentru Dezvoltare Durabilă a României. Documentul a fost adoptat de Guvern prin HG 305 din 15.04.1999 (documentul poate fi consultat în pagina web a CNDD www.sdnp.ro);

Începând cu anul 2000, CNDD ca agenție de implementare a PNUD, împreună cu Capacity 21 și cu sprijinul Guvernelor Marii Britanii și Canadei, a trecut la implementarea Agendei Locale 21 pentru nouă orașe din România: Baia Mare, Galați, Giurgiu, Iași, Miercurea Ciuc, Oradea, Ploiești, Râmnicu Vâlcea și Târgu Mureș, numite în acest proces “orașe pilot”;

Fiind consecventă în procesul de promovare și implementare a Dezvoltării Durabile început în 1997, România a organizat în anul 2001 “Conferința de evaluare a procesului Rio+10, pentru țările din Centrul și Estul Europei”. La conferință au participat 17 țări, reprezentate la nivel de Ministere de Externe și de Protecția Mediului

Desfășurarea procesului de implementare a Agendei Locale 21

Structura managerială

Comitetele Locale de Coordonare (CLC) a procesului. În scopul dezvoltării democrației și a păstrării transparenței din CLC fac parte reprezentanți ai Autorităților Locale, IMM, Inspectoratului de Protecție a Mediului, Agenției de Dezvoltare Regională, ONG, mass-media etc.;

Biroul local al AL21, cu rolul de a asigura legătura permanentă între CNDD, CLC, societatea civilă, mass-media etc. precum și desfășurarea diferitelor acțiuni ale procesului, în conformitate cu programul stabilit;

Grupele de Lucru (Social, Economic și de Mediu) pentru elaborarea diferitelor variante ale strategiei și planului local de acțiune care, conform prevederilor proiectului, sunt compuse din cei mai buni specialiști locali. În afara domeniilor menționate, **în funcție de necesitățile orașului, s-au înființat și Grupe de Lucru focalizate pe domenii de importanță majoră pentru oraș (Urbanism, Cultură, Turism etc.).**

Documentul final al Agendei Locale 21

Agenda Locală 21 are o structură complexă fiind alcătuită din 3 părți: Strategia Locală pentru Dezvoltare Durabilă, Planul Local de Acțiune și Portofoliul de Proiecte;

- **Strategia** cuprinde o analiză a situației actuale a orașului, privită din cele trei domenii fundamentale ale dezvoltării durabile: social, economic și de mediu. Această analiză, care evidențiază atât aspectele pozitive cât și pe cele negative, constituie baza pentru formularea obiectivelor și scenariilor de dezvoltare pe termen mediu și lung;
- **Planul Local de Acțiune**, pe termen mediu-scurt, reprezintă materializarea obiectivelor și a scenariilor prin stabilirea priorităților și a pașilor de urmat, evaluarea financiară a acțiunilor, identificarea resurselor financiare și a modalităților de accesare a acestora;
- **Portofoliul de proiecte** prioritare cuprinde proiectele majore, considerate de către întreaga comunitate ca priorități pentru realizarea dezvoltării durabile a localității.

*Elaborarea fiecărei părți a documentului final parcurs două etape: **faza de draft**, care a fost supus unui amplu proces de consultare publică și **faza finală**, care înglobează sugestiile și comentariile comunității.*

Documentul final devine oficial după aprobarea lui de către Consiliul Local.

Situația actuală

În momentul de față, procesul de implementare a Planului Local de Dezvoltare Durabilă (Agenda Locală 21) în orașele pilot s-a încheiat (ianuarie 2003), documentele finale fiind aprobate de către Consiliile Locale. Trebuie subliniat faptul că, odată cu încheierea proiectului, activitatea CNDD în orașele respective (Iasi, Galati, Giurgiu, Miercurea Ciuc, Ploiesti, Ramnicu Valcea, Targu Mures, Oradea si Baia Mare) nu a încetat, Centrul depunând eforturi deosebite pentru a ajuta comunitățile respective în implementarea proiectelor prioritare, în special prin stabilirea unor parteneriate public-private pentru infrastructura locală.

Proiectul Agenda Locală 21 a fost deosebit de apreciat atât la nivel central guvernamental cât și la nivelul autorităților locale. A existat o cerere mare din partea altor autorități locale pentru a fi incluse în acest proces. Având în vedere rezultatele excelente ale fazei pilot, precum și experiența acumulată de lucru în echipă cu metodologii și tehnici adecvate, Guvernul României a decis extinderea programului Agenda Locală 21 la nivel național, în peste 40 de municipalități, în perioada 2003-2007. **În acest sens o convenție de colaborare a fost semnată pe data de 29 August, 2002, între reprezentanții Guvernului, ai Federației Autorităților Locale din România și Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare. Urmare a acestei convenții, extinderea implementării Agendei Locale 21 a inclus 13 localități în perioada 2003 – 2004 (Arad, Bolintin Vale, Câmpina, Fălticeni, Mediaș, Pitești, Sibiu, Sighișoara, Slatina, Târgu Jiu, Târgoviște, Vatra Dornei, Zimnicea), în 2004 – 2005 3 localități și 1 Județ (Bistrița, Borsec, Brașov și județul Mureș), în 2005 – 2006 3 localități și 1 județ (Constanța, Gura Humorului, Medgidia și județul Brașov).**

Ultimele două faze ale proiectului (2004 – 2006) au adus o abordare nouă, lărgind aria de implementare a proiectului de la nivelul unei localități, la nivelul unui județ. Consecvent rolului său de sprijinire a autorităților locale în dezvoltarea capacității instituționale pentru a răspunde cerințelor din etapa de aderare/integrare în Uniunea Europeană, și având în vedere importanța planurilor de dezvoltare locală în schema de dezvoltare regională, UNDP va continua să acorde asistență pentru implementarea Agendei Locale 21, orientată către procesul de planificare a unei dezvoltări durabile la nivel regional.

Cadru legislativ

- *Declarația de la Rio privind mediul și dezvoltarea, Rio de Janeiro 1992 – România este semnatară a acestui document care a fost ratificat de Parlamentul României.*
- *Strategia de dezvoltare durabilă a UE – lansată la Goteborg în 2001 și revizuită în 2006.*

Cadrul conceptual al Planului Local de Dezvoltare Durabilă

Partea I. STRATEGIA LOCALA DE DEZVOLTARE DURABILA - *Evaluarea potențialului sistemului socio economic pentru implementarea modelului de dezvoltare socio-economică durabilă*

I.1 EVALUAREA CAPITALULUI NATURAL

- 1.1 Calitatea factorilor de mediu
- 1.2 Resursele de apă
- 1.3 Resursele minerale
- 1.4 Resursele de sol
- 1.5 Biodiversitatea și ariile protejate
- 1.6 Padurile

I.2 Evaluarea și dezvoltarea Capitalului Antropic – STRUCTURA SISTEMULUI ECONOMIC

- I.2.1 Descriere
- I.2.2 Industrie
- I.2.3 Agricultură
- I.2.4 Comerț
- I.2.5 Transporturi
- I.2.6 Servicii
- I.2.7 Infrastructura de bază – apă și canalizare, infrastructura rutieră, furnizare de energie
- I.2.8 Comunicatiile
- I.2.9 Tehnologia informațiilor
- I.2.10 Turismul
- I.2.11 Managementul deșeurilor
- I.2.12 Servicii financiare
- I.2.13 Amenajarea teritoriului

I.3 CAPITALUL SOCIAL

- 3.1 Populatia si dezvoltarea umana
- 3.2 Sanatatea populatiei
- 3.3 Educat
- 3.4 Societatea si rolul diferitelor categorii sociale
- 3.5 Asezarile umane

OBIECTIVE

- 1. PRINCIPII STRATEGICE
- 2. DIRECȚII STRATEGICE DE DEZVOLTARE - Directiile de actiune pentru implementarea modelului de Dezvoltare socio-economica durabila in conformitate cu Strategia de Dezvoltare Durabila a UE
- 3. DOMENII PRIORITARE DE ACȚIUNE

Partea a II-a. PLANUL LOCAL DE ACTIUNE

- II.1 CONSIDERATII GENERALE
- II.2. PRINCIPII ȘI CONDIȚII
- II.3. OBIECTIVE GENERALE
- II.4. MĂSURI DE ÎNTĂRIRE A CAPACITĂȚII INSTITUȚIONALE
- II.5. PROIECȚIA FINANCIARĂ
- II.6. STRUCTURI INSTITUȚIONALE PENTRU MONITORING ȘI EVALUARE
- II.7. OBIECTIVE SPECIFICE ȘI PROIECTE IDENTIFICATE

Partea a III-a. PORTOFOLIUL DE PROIECTE PRIORITARE

